

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Programul contelei Tisza.

Sibiu, 18 Iunie n.

În programul pe care și l-a desfășurat noul prim-ministru al țării, contele Tisza István, în ședința de Joi a camerei ungare, a fost atinsă pe scurt și chestia de naționalitate. După ce contele Tisza a vorbit întâi despre necesitatea de a se ținea cu tărie la transacția dela 1867, deci la dualismul cu Austria, apoi despre raporturile politice externe și despre situația din Croația și Slavonia, promițând că va face tot posibilul, ca în regatele acestea se fie restabilite stările normale constituționale, — s'a pronunțat și în chestia de naționalitate astfel:

„Asemenea puncte de vedere (ca cu privire la Croația) vor îndruma acțiunea guvernului și în chestia de naționalitate. Onorată casă! Din populațiunea nemaghiară a țării acesteia, slavă Domnului, o mare parte s'a pus fără nici o rezervă, fără gânduri ascunse, în mod onest și cu sinceritate, pe bazele de drept ale statului național maghiar, recunoscând situația legală de astăzi. Durere însă, — și în privința aceasta nu e permisă acceptarea politicii de struț, — mai sunt încă în număr însemnat cetățeni de ai patriei acesteia de buze nemaghiare, la cari se pot observa anumite tendințe politice îndreptate în contra actualii stări de drept și în contra unității statului național maghiar.

Onorată casă! Așa cred, că direcția aceasta a politicii naționaliste nu numai că slăbește statul maghiar, ci e contrară chiar și intereselor binepricepute ale respectivelor naționalități nemaghiare. Eu așa cred, că nu se cere alta, decât să privim cu onestitate în fața greutăților, să facem tot posibilul pentru restabilirea armoniei, a concordiei. Și eu nu am abzis de speranța, că

va succede înduplecarea și a acelei părți din populațiunea nemaghiară a țării, care astăzi stă încă în serviciul direcțiunii naționaliste, ca să elimineze din programul ei toate năzuințele politice, cari stau în contrast cu unitatea statului maghiar, și atunci, pe aceste baze, vom afla bazele acelei politici adevărate, oneste maghiare, care face posibilă cooperarea onestă și sinceră, care respectează interesele, dorințele, sentimentele altora, bazele, pe cari stând, vor putea și aceștia se facea cu cea mai mare eficacitate servicii intereselor patriei noastre comune și totodată și intereselor poporului lor”. (Aprobări și aplauze).

În restul vorbirii sale contele Tisza a atins celelalte chestiuni de interes public, cari vor preocupa gândirea și vor reclama activitatea noului guvern, — pentru a li se putea da rezolvarea potrivită, — chestiuni de interes mai mic pentru noi.

Cu toate, că în declarațiunile pe cari le-a făcut contele Tisza în chestia de naționalitate nu se cuprinde vre-un program amănunțit, după care noul guvern ar avea de gând se rezolveze chestia de naționalitate, totuși aflăm în ele lucruri, cari pot să ne facă să sperăm, că contele Tisza va continua pertractările cu reprezentanții popoarelor nemaghiare din patrie, pentru a ajunge la înțelegere cu ei. Întâi e declarația, că în chestia de naționalitate nu e permisă acceptarea politicii de struț. E un mare progres acesta față de trecut, când guvernele nu recunoșteau existența chestiei de naționalitate la noi, ci o atribuiau numai unor agitatori, cu cari vor isprăvi procurorii și judecătorii. Contele Tisza știe și recunoaște, că există o chestie de naționalitate, și are speranță, că cu bunăvoință manifestată din toate părțile o va putea rezolva spre mulțămirea generală. Cere însă, ca primă condiție, renun-

țarea dela puncte de program, cari stau în contrast cu unitatea statului nostru.

Credem că nu greșim când afirmăm, că contele Tisza nu s'a putut gândi decât numai la programul nostru politic și la cele două puncte din el, combătute totdeauna de ziarul nostru: la punctul referitor la autonomia Transilvaniei și la cel ce privește dualismul. Noi am cerut de mult eliminarea acestor puncte din programul național român, știind bine, că nu dela noi depinde, nici acordarea autonomiei Transilvaniei, și nici ștergerea dualismului, și știind și mai bine, că aceste puncte de program nu pot să provoace decât numai bănuială și neîncredere, împedecând realizarea chiar și a celorlalte puncte de program, ușor realizabile din partea unui guvern cu bunăvoință față de noi. Asigurăm însă pe contele Tisza, că și cei ce mai țin la aceste puncte de program, nu le consideră decât de puncte ideale, rezervate unor vremi mai depărtate, de puncte, cari nu pot să stea în calea unei înțelegeri între guvern și conducătorii poporului nostru, — lucru despre care credem că s'a putut convinge contele Tisza din pertractările pe cari le-a avut și până acuma cu fruntașii noștri.

Am dori deci, ca neinfluențat și neîmpedecat de puncte de program, cari s'ar împotrivi unității statului nostru, noul guvern se caute și se îndrepte greșelile guvernelor din trecut, dând naționalităților nemaghiare aceea ce li se compete și de ce au trebuință pentru conservarea și înaintarea lor în cultură și bunăstare, și atunci sunt aflate bazele unei împreune cooperări, bazele înțelegerii. Pentru că naționalitățile nemaghiare nu cer mai mult, decât asigurarea existenței și a înaintării lor. Iară atâta sunt în drept a cere.

Tuberculul împăratului Wilhelm. Serbări mari au avut loc în Berlin, și pretutindenea în Germania, Duminecă, când împăratul Wilhelm a implinit anul al 25-lea de domnie.

Sârbii și Bulgarii. Telegrama Țarului, trimisă la Sofia și Belgrad, și-a avut efectul așteptat. Atât la Sârbi, cât și la Bulgari, a scăzut în mod însemnat entuziasmul și voia de a se război unii cu alții, iar guvernele lor au căzut de acord, că din trupele aflătoare sub arme fiecare stat să trimită acasă trei pătrimi, reducându-și armata la a patra parte din efectivul de mai înainte. Astfel temerea de un nou război în Balcani e ca și trecută. Căci e mare și puternic Țarul Rusiei, și cei mici ascultă de el!

Fuzionarea independenștilor. Sâmbăta sara s'a făcut în Budapesta fuzionarea celor trei fracțiuni de independenști din dietă, formând acum toți iarăși numai un singur partid, intitulat „partidul unit independenști și 48-ist”. Preșidenți au fost aleși domni Kossuth și Justh, consilieri pe lângă preșidenți: Apponyi și alți cinci, iar preșident executiv contele Károlyi Mihály. În programul noului partid punctul prim îl formează votul universal, egal, direct și secret.

Din parlament. În ședința de Vineri dieta a ales preșident în locul contelei Tisza pe Beöthy Pál, până aci vicepreșident al camerei ungare. S'au votat apoi mai multe legi mărunte. Senzația zilei a fost proiectul de lege pe care l'a prezentat domnul ministru de justiție Balogh Jenő în chestia vătămării regelui și a atacurilor îndreptate în contra regatului. Ascușul proiectului de lege e îndreptat în contra celor ce au gânduri republicane. Sâmbăta dieta a votat două legi referitoare la regularea salarelor îngrijitoarelor dsla asilele de copii și ale învățătorilor dela școalele agricole, precum și legea despre inarticularea episcopiei din Hajdudorog. În contra celor dintâi au vorbit deputații Meltzer și Dr. St. C. Pop, primul din punct de vedere românesc. La doilea din punct de vedere românesc. La episcopia Hajdudorogului a vorbit pe larg Dr. St. C. Pop, înșirând gravamele Românilor gr. cat. Luni dieta a votat legea despre cvinvenalele preștilor. A vorbit deputatul Dr. St. C. Pop cerând întregire și pe seama preștilor cu calificatie mai modestă. A vorbit și deputatul Dr. Siegescu tot în acest înțeles. Marți a fost ales vicepreșident al dietei contele Lázár István și s'au votat câteva legi mărunte.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

(Urmare.)

Partea II. Formarea statelor. În urma migrațiunii dorice s'au format state nouă precum și societăți cu organizație nouă, s'au format clase nouă. Astfel s'a format orașul Sparta, unde cuceritorii au sugrumat libertatea poporului și au ucis pe regele Eunomos. Între astfel de împrejurări s'a ivit apoi în Sparta un bărbat, Licurg fiul regelui ucis, care a făcut legi însemnate pentru Sparta.

Licurg. Acuzat fiind înaintea poporului că ar fi avut intențiunea să-și omoară nepotul pentru a ajunge el în domnie, — a plecat în țări străine mai întâiu în Creta, unde a învățat legile lui Minos, apoi în Azia mică, de unde a adus cântecile lui Homer. În timp cât a stat între străini, în Sparta a ajuns partidul lui la putere și astfel a fost chemat acasă și însărcinat cu croirea unor legi nouă. El a și făcut legile, apoi a pus pe cetățenii lui să joare, că le vor respecta și nu le vor schimba până la reînțorcerea lui din străinătate. El a plecat apoi, dar ca să nu s'ajungă din el nimic acasă îndărăpt, a lăsat cu limbă de moarte ca cenușa din arderea cadavrului lui să fie aruncată în mare

Constituția. Constituția politică la Spartani a lăsat-o Licurg după cum s'a dezvoltat. Cea mai mare putere politică o avea adunarea poporului, care aducea toate legile și se ținea sub cerul liber, sub conducerea regilor. Era apoi Gerusia, adică sfatul bătrânilor, care judeca asupra crimelor și su-ravegha a purtarea morală. În Sparta domneau totdeauna doi regi. Mai era în Sparta și instituțiunea eforii, care cu timpul ajunse cu puterea peste regi.

Creșterea tinerimei. Tot Licurg a făcut și legile despre creșterea tinerimei. Ele urmăresc scopul de a face din Spartani oameni fără de milă. Creșterea tinerimei era dreptul statului, iar copiii erau socotiți proprietatea lui. Statul dela anul al 7-lea incolo lua copiii sub îngrijirea sa, îi creștea foarte strict, trebuiau să facă marșuri gimnastice. Nutremântul era rău și neîndestulitor. În fiecare an copiii erau bătuți și adeseori mureau sub loviturile primite. A fura era permis, însă de îi prindea, era vai de ei. Fetele spartane încă primeau o creștere bărbătească cu multe deprinderi gimnastice. Creșterea aceasta a femeilor a avut apoi de urmare destrăbălarea morală, așa încât la nici una din semințiile grecești nu erau femeile așa destrăbălate ca la Spartani.

Viața privată. Viața privată la Spartani încă să bazează pe legile lui Licurg. Măncau în comun, de regulă 15 la o masă; mâncarea, care nu putea să lipsească nici odată dela masă era supă ne-

gă. O trăsătură frumoasă în viața Spartanelor era cinstea deosebită ce o aveau față de bătrâni. În străini mergeau numai când aveau război, iar războiul le era ocupațiunea cea mai plăcută. Pe cel ce murea luptând vitejește, îl înmormântau înconunat cu lauri. Tinerimea învăța să scrie și să cetească cântecile războinice, iar în vorbire erau dedați a vorbi scurt, laconic. Din timpurile acelea a rămas vorba mamei spartane cătră fiul său, care pleacă la război: Sau cu, sau pe scut.

Poporațiunea supusă. Bărbații și femeile spartane nu lucrau nimic, nici nu știa, ce e economia casei. Le-a fost ușor să ducă viața aceasta, pentru că le lucra poporațiunea supusă. Perieceii le lucrau meseriile, comerțul și agricultura, iar Heloții gemeau în cea mai grea sclăvie, tractau cu ei foarte crud, îi sileau să se îmbete și apoi în starea aceasta îi arătau tinerimei, ca aceștia să vadă cât e de scărboasă beția.

Războaiele mesenice. Nu departe de Sparta se afla o țerișoară cu numele Mesenia. Spartanii dornici de război au năvălit fără veste asupra Meseniei și au cuprins-o. Mesenia în tot chipul a încercat să-și recapete libertatea; însă la urma urmelor Spartații au ocupat definitiv Mesenia, iar Mesenienii s'au refugiat pe insula Sicilia, unde au cuprins orașul Zancle, pe care l-au numit apoi Mesina.

Atena. Tot în în urma migrațiunii dorice s'a format apoi și Atena. Mersul des-

voltării populațiunii e mai vrednic și mai plin de învățăminte, decât al Spartei. Aici organizația socială nu era după înrudire de sânge. Agricultură, creșterea vitelor, comerțul fiind în florire a dat naștere unei clase sociale, nouă, așa încât se ivise trebuința de a regula organizația publică. Primul care a încercat aceasta, a fost Teseu. El a împărțit poporul după clase, a șters instituția de rege și în locul acesteia a pus în fruntea statului arhonții, cu un cuvânt a făcut organizație cu totul nouă. Pe terenul comerțului însă s'au înrăutățit afacerile, căci se ivi împrumutul cu zalogire, în urmarea căruia țărani își zălogiră aproape toate pământurile la nobili, ba și copiii și-i da de sclavi în străinătate. O leuire a acestor stări a încercat-o Draco prin aducerea de legi aspre. Un succes și mai mare au avut legile lui Solon, care au pus temelie adevărată statului Atena.

Solon. Când a pășit Solon ca legislator, populațiunea era împărțită în 3 partide, cari se certau neîncetat. Solon a împăcat aceste partide, așa că a bătut bani noi scăzând valoarea banilor cu 27 de procente. El organiză adunarea populară pe bază nouă, unde aveau și proletarii drept, astfel apoi s'au adus legi în spirit republican. După ce a jurat cetățenii, că vor respecta legile și timp de 10 ani nu le vor schimba, a plecat în străinătate. (Va urma).

Dela „Academia Română“

— Discursul de recepție al dlui Delavrancea. —

În una din ședințele festive pe care le-a ținut „Academia Română“ din București în sesiunea ei actuală, și-a rostit discursul de recepție domnul *Barbu Ștefănescu Delavrancea*. Ședința era prezidată de A. S. Regală, principele *Ferdinand* și de față era un public foarte numeros și ales. Domnul *Delavrancea* a vorbit mai întâi despre antecesorul său, despre regretatul *Ioan cavaler de Pușcariu*, al cărui loc îl ocupă în „Academia Română“ și apoi despre estetica poeziei române. I-a răspuns frumos domnul *Iacob Negruzzi*, presidentul „Academiei“, iar publicul i-a făcut ovațiuni. Dăm și noi după „Conservatorul“ din București, ambele vorbiri.

Domnul *Delavrancea* a spus cam următoarele:

Domnule president, Domnilor membri.

Potrivit obiceiului „Academiei Române“ va să-mi fac discursul de primire în șirul restrâns al dv. Și dela început, trebuie să mărturisesc, că nici odată nu mi-a trecut prin minte că voi avea cândva cinstea, ca să fiu copartăș al celei mai înalte instituțiuni de cultură pe care neamul nostru și-o creia când ajunse la conștiința, că a fost, că este și că vrea să fie unul din elementele de progres și de armonie ale lumii civilizate. În ziua în care bunul meu prieten dl *Ion Bianu* veni la mine, tocmai se încheie anul, să-mi comunice hotărârea Academiei, am tresărit. Cum, eu academician? Dar sunt alții cu merite literare mai de seamă decât ale mele. *Carageale* — cine ar fi crezut, că ne va lăsa așa de curând! — care a zugrăvit neperitor tipurile lui, mai populare ca ale oricărui altuia; *Vlahuță* care a turnat în bronz inspirațiunile lui de adevărat poet; *Coșbuc* care a desprins dintr'un vers al poporului român strigăte și poeme de cari suntem mândri, și alții mai tineri, cărora li s'ar potrivea de bine celebrul vers al bătrânului *Corneille*: „La valeur n'attend pas le nombre des années“. D. J. *Bianu* surizând îmi zise: „Le va veni rândul și lor. Dar tu, ne judeci?“. Firește, i-am răspuns: „Nu vă judec, ci mă judec“.

Eu n'am făcut parte din nici o școală literară, n'am întemeiat nici o revistă. La „Revista Nouă“ m'a țărât covârșitoarea personalitate a ilustrului *Hașdeu*.

Una din misiunile „Academiei“ este să înlesnească eflorescența naturală a însușirilor creatoare și să așeze sufletul neamului de curente bolnăvicioase, pentru ca neconținutul să se topească și să toarne întruchiparea lui din trecut în ființa lui viitoare. Și ca să vă dau o mână de ajutor în îndeplinirea acestei misiuni, ași fi avut nevoie de o cultură mai așezată și de o viață mai puțin răscolită. Tribunalul, intruziunile publice, parlamentul mi-au absorbit anii cei mai producători din viața mea.

Dați-mi voie să-mi îndeplinesc acum cea dintâi datorie față de „Academia Română“. Discursul meu de recepție are două obiecte: elogiu nobilului meu predecesor, *Ioan cavaler de Pușcariu*, și oarecari învățăminte ce ar trebui să tragem din studiul poeziei noastre populare, din estetica ce se ridică de sub creațiunile anonime ale unui neam războinic și inspirat, ale cărui instincte au fost puritatea mai rafinate de cât viața urgisită pe care a avut-o.

Ion cavaler de Pușcariu era unul din aleșii fraților noștri de peste Carpați. Născut în 1824 în *Sohodolu* Branului, de mic copil a fost ce fu să fie toată viața, un copil cu o voință sânguitoare și cu veselia unei fațuri robuste și sănătoase. La 19 ani începu teologia în Sibiu, disciplină care nu i se potrivea, și după un an plecă la Cluj, unde urmă cursurile filozofice și fizice, apoi reveni în Sibiu, și se înscrie la studiile juridice potrivit cu firea lui gata de discuție, de controversă și de luptă. În parte la mișcarea din 1848, ca stegar pe câmpia Blajului, numită de atunci *Câmpia Libertății*, se refugiază apoi în Muntenia, iar după câteva luni se înapoiază în pământul patriei sale. De aici începe cariera sa administrativă, și judecătorească, urcând treptele magistraturii până la demnitatea de consilier la înalta Curte de Casație. În tot timpul acesta până la vârsta de 88 de ani s'a străduit neconținut cu literatura și cultura neamului românesc de dincolo și dincoace de Carpați, ilustrându-se cu numeroase broșuri de netăgăduit interes pentru preoțimea de peste Carpați și istoria neamului.

Ales membru onorar al Academiei în 1877 și membru activ dela 1900, cu toate ocupațiunile sale, scrise în timp de 57 ani numeroase lucrări. Opera sa de căpetenie este: „Date istorice privitoare la familiile nobile române“. Timp de 40 de ani adună documentele și diplomele, cercetează, discută și alege numele, datele și rangurile de nobleți în bibliotecă, cancelarii și arhive,

căutând să dovedească prin această lucrare rolul Românilor pentru patria comună, mai ales cu acea „familie de valahi a Huniazilor“ și cu acel „valah“ *Matias Corvin*, care strălucește pe tronul Ungariei. Ca la 5000 de nume nobilizate se găsește în lucrarea lui *Pușcariu*.

În asemenea clipe de revărsare sufletească vine în atingere cu versificația.

La vârsta de 74 ani publică „Strugurii“, o mică poemă hazlie, o glumă draguță, niște versuri curgătoare și în deosebire de ce scrisese până atunci, o limbă îngrijită:

*Să cânt de struguri mai cu foc
Ca'n lume să răsune,
N'am lipsă ca să mai invoc
A muzii 'ntelepciune:
Destul e să beau un pahar
Din vinul cel dela Cotnari
Și-atunci cânt de minune“.*

Trecând apoi la învățămintele ce se pot trage din estetica străbătutului, fără noroc, dar sănătos al neamului românesc din vadurile Tisei până în smăcurile mării Negre, arată creațiunile anonime, coborând și suind neamurile, ca fluxul și refluxul oceanului, răscolite de puterea uriașă a instinctului nostru, pururea năzuind să ne simțim o singură ființă, cu același dor aceleși dureri, aceeași limbă. Din poezia, populară ar putea tresări sufletul nostru, evoluând în șirul vremurilor aceleși în totdeauna și pretutindeni, ca și sufletul unui om, același de când se naște și până când apune.

Mă voi opri, spune oratorul, la câteva probleme noastre și sper să dovedesc, că estetica poeziei populare este la fel, în legile ei fundamentale, cu estetica operelor de cea mai înaltă cultură.

Din rapsoadiile omerice, Grecii și azi toate popoarele, traseră materialul trainic cu care întemeiară întreaga lor clădire estetică.

Poezia, ca și muzica, se desfășură în timp, în deosebire de artele plastice, cari se înfățișează în spațiu. Poezia este exprimarea artistică a unei acțiuni, fie acțiune obiectivă, fie acțiune subiectivă. Și este știut, că cel care a fost martor la un eveniment, poate uita detaliile, poate chiar să schimbe rolurile îndeplinite, dar îi rămâne întipărită acțiunea petrecută, care constituie evenimentul. Cel mai însemnat mijloc mnemotehnic al poeziei populare stă în reducerea ei la esențialul acțiunii, la verb. (Citează lupta dintre *Miul* și *lanuș*).

Limba, după o frământare seculară, ajunsă la un depozit comun de rime — ca și astăzi în poezia cultă, — construcțiuni consacrate: „Bate mi-se bate“, etc.

Un alt mijloc mnemotehnic de alcătuire și de transmitere: se ia firul întâmplărilor, care contribuie la evenimentul capital — subiectul poeziei — și pe fiecare în parte îl prepară, revenind asupra versurilor cari cuprind în ele clipele cele mai însemnate ale fiecăruia în așa fel, ca să ajute ținerea de minte a creatorului și a celor, cari vor voi să cânte după el. Este o repetiție mnemotehnică, în afară de cea estetică. Repetiția slujește, ca să imputernicească memoria mecanică a faptelor cu deosebire de repetarea estetică care are rolul emotiv ca un fel de leit-motiv adeseori de o îndurerare covârșitoare“. (Aci d. *Delavrancea* face o admirabilă și amănunțită analiză a poeziei populare „*Meșterul Manole*“).

Arată în ce proporții se ivește și ce rol joacă natura în poezia populară. Între natură și Română este o străveche și legendară dragoste. Natură, haideu, cavalerism și cântec fioros din frunze de fag, sunt noțiuni, cari în trecutul nostru se leagă între ele, ca bicegiulele unui lanț.

Opera noastră universală va fi aceea, care se va reprezenta în concertul lumii cu aspectul, cu sentimentalitatea, cu ideea și cu năzuințele noastre. Știința n'are patrie. Globul pământesc, patria adevărată, arta, dar arta adevărată, este țărâniță de granițele etnice ale unui popor, și este unica graniță a sufletului unui popor.

S'a ridicat întrebarea: cine să fie autorul „*Mioriței*“? Și după ce se afirmă, că autorul „*Mioriței*“ este evident un om care a trăit cu oile“, patru rânduri mai jos te isbești de o altă afirmație: „*Miorița* ar putea fi opera unui lăutar. Și e probabil așa“. Te crucеști! Ori autorul „*Mioriței*“ a trăit cu oile și n'a cântat din dăblă, ori a cântat din dăblă și n'a trăit cu oile.

Sunt ani de când am căutat de n'ași și la vre-o lumină în trecutul nostru asupra acestei probleme. Poeți ca *Văcărescu*, *Alexandri*, *Eminescu*, *Coșbuc* și *Goga*, s'au folosit de arta populară, și ea care a fost cea dintâi a noastră ne va apăra și astăzi de boalașnița decadenței. Azi popoarele nu mai creează. Visele copilăriei s'au dus.

Nu mai stăm cu privirea ațintită în noi, ci mai mult afară din noi. Românii nu se mai nasc poeți, ci nasc poezi. Destul au cântat ei pentru alții: să cânte și alții pen-

tru ei. Poeții de mâne vor găsi tefenul prețuit. Din instinctele creatoare de altă dată va isvoră facultatea conștientă de a înțelege și de a admira frumosul, binele și adevărul“.

O furtună de aplauze care a durat mai multe minute, a acoperit ultimele cuvinte ale admirabilei vorbiri a noului Academician.

A. S. R. Principele *Ferdinand*, membrii Academiei și d-nii miniștri au felicitat călduros pe dl *Delavrancea*.

Felicitându-l, dl *Duiliu Zamfirescu* a promis un răspuns noului său coleg, pentru că părerea sale le-a combătut domnul *Delavrancea*. Răspunsul d-lui *Iacob Negruzzi* a fost următorul:

„Alteț Regală, Doamnelor și stimați colegi, Iubiți confrate și amic!“

Regretatul nostru coleg *Ion Pușcariu*, al cărui scaun îl ocupă în „Academia Română“, a scris în șirul unei vieți lungi și fericite numeroase studii de valoare, mai mult fragmente, precum singur le-a numit, de cât opere de o întindere mare. El a scris și fragmente istorice, cele din urmă referindu-se mai ales la istoria Românilor de dincolo de Carpați.

În opunere cu *Pușcariu*, d-ta ai făcut totdeauna numai literatura, voi să zic numai opere de imaginație curată, ai scris mult, ai scris multe și ai fi lămurit încă și mai tare șirul volumelor publicate, dacă te-ai fi născut în rândul aceluia, cari nu sunt siliți să intre de la început în lupte pentru existență. Dar de această situație fericită s'au bucurat în zilele noastre, ca și la alte popoare, așa și la noi, numai prea puțini autori. Negreșiți, bărbați, cari în epoca renașterii noastre naționale au făcut începutul literaturii române, au avut o situație independentă, fiindcă toți eșise din clasa superioară, din clasa boierească, care singură pe atunci căpăta o învățătură mai aleasă“.

Descriind apoi suferințele neamului cari au dat naștere poeziei populare, dl *Negruzzi* spune: „Familiile din clasa superioară tot puteau prin situația lor, prin influența de care dispuneau după împrejurări, la nevoie prin fugă și prăbegire să-și scape existența și câte odată chiar averea, dar cei mici nu aveau nici un protector, care să-i păzească și nici o armă cu care să se apere. Ei erau victimele tuturor violențelor și tuturor cruzimilor. Trebuie să citim acele descrieri ce ne faci cu mână de măiestru, ca să binecuvântăm zilele în care trăim și să urăm, ca patria noastră să fie în veci ferită pe viitor de calamitatea cea mare ce este o invazie străină“.

După ce ai compus un lung șir de romane și romanele, te-ai îndreptat în anii din urmă spre literatura dramatică.

Aceasta ți-a adus mari succese și câteva înflecșuri răsunătoare.

Ce efect adună un produs dramatic istoric ce ai pus pe scenă!

Figura lui *Ștefan Vodă*, nu în tinerețe sa, nu în vârsta sa matură, când întreaga creștinătate își îndreptase privirile asupra acestui Domn, care singur dintre monarhii creștini ținuse în loc impetuș și până la dănsul neînfrântul suvoi al otomanilor, ci la sfârșitul luogii sale vieți, ne o înfățișezi măreață înaintea ochilor. Moartea unui erou — un frumos *apus de soare!*

Tot așa de plastic ai știut să zugrăvești pe luminatul *Petru Rareș-Luceafărul*, și pe viforosul *Ștefăniță-Vodă*. Părerea mea de rău este, că nu ai urmat pe calea dramatică istorice. *Alexandri* scrisese pe *Despot-Vodă*, *Hașdeu* pe *Răsvan*, *Simion Bodnărescu* pe *Lăpușneanu*, *Alexandru Davila* pe *Vlaicu-Vodă*, alți autori mai puțin răspândiți au cercat cu mai puține isbânzi să pue pe scenă deosebite alte figuri din istoria Românilor.

D-ta singur ni-ai creat o trilogie, care va rămânea în literatura noastră. Am încredințarea, că nu ai fost din cale afară rău impresionat de împrejurarea, că publicul nostru a primit cu critică aspră câteva alte piese compuse în urmă cu subiecte luate din romane mai vechi ce ai scris. Știu, că aceste opere erau copii prea iubite ai d-tale și că nereușita lor te-a mâhnit, dar așa se întâmplă în viață. Adesea fiii cei mai răsfățați sunt cei cari au purtarea cea mai rea și în schimb dragostei și îngrijirilor primite aduc părinților lor numai supărări în loc de bucurii.

Șapoi dacă critica a fost aspră, ce dovedește aceasta? Aceasta dovedește cu ce autor publicul avea a face. Lessing, marele critic, pe care îl citezi în discursul d-tale de astăzi, scrie în una din epistolele sale:

„Pe un poet rău nimeni nu îl dojenește, pe un poet mediocru îl judecăm cu indulgență, dar față cu un autor însemnat suntem fără de milă. El nu se măsoară cu măsura comună ci cu alta, apropiată taliei lor“.

Ne spui, că alți autori ar fi trebuit să fi fost primiți în Academie și ne citezi chiar nume: pe *Carageale*, pe *Vlahuță*, pe *Coșbuc*. Fără îndoială, toți acești bărbați sunt autori de mare valoare. Dar dacă dl *Vlahuță* nu face parte din Academia Română, vina e oare a noastră?

Noi toți, ținând seamă de talentul său, am voit să-l numărăm printre membrii noștri. Dar el însuși, pentru motive ce n'am putut aprecia, a refuzat invitația ce i-am făcut. Dl *Coșbuc* a fost distins de Academie cu cel mai mare premiu de care dispune, iar în ce privește pe regretatul *Carageale*, nu mă îndoiesc, că el ar fi ocupat locul ce i se cuvenea, dacă moartea nu l-ar fi ridicat înainte de vreme din mijlocul numeroșilor săi admiratori.

Alegerea d-tale e dreaptă și meritată“.

Vorbind de cuvântarea d-lui *Delavrancea*, despre poezia populară, dl *Negruzzi* spunea:

„Eu am citit acest studiu cu o plăcere extremă și tot astfel l-am ascultat astăzi“.

Vezi că mie poezia populară mi-a insuflat totdeauna cel mai mare entuziasm. De când eram copil, cu dânsa m'am hrănit. Și adeseori aceste admirabile produceri ale imaginației poporului nostru formau seara obiectul citirei comune în familia mea, cititorul fiind însuși tatăl meu, *Constantin Negruzzi*.

Mai târziu când, copil încă, am fost trimis în țări străine la învățătură și mă gândeam la patria depărtată, aducerea a-minte a doinelor noastre mă înduioșea și aceea a cântecelor bătrânești mă însuflețea. *Păunașul Codrilor*, *Mihu Copilul*, *Sarb Sărac*, *Toma Alimoș*, *Român Grue Grozovanu*, toate aceste figuri de șoimi, cari nu cunoșteau nici frică, nici sfială, eu le vedeam vi înaintea ochilor și le comparam cu cavalerii rățăcitori, despre ale căror fapte vitejești citeam în cărțile de legende ale evului mediu ce ni se îngăduia să le luăm în mână.

De sigur că și pe d-ta te-a impresionat literatura populară tot așa de mult, de vreme ce ni-ai făcut despre dânsa un studiu așa de complet și o analiză așa de desăvârșită“.

Aducând din nou frumoase elogii noului „nemuritor“ dl *Negruzzi* încheie:

„Iubit coleg, ești în plenitudinea puterii de muncă, pregătește-ți până la urmă. Predecesorul al cărui scaun îl ocupi în instituția aceasta, a ajuns la vârsta de 88 ani. Intrece-l în această privință“.

Cu aceasta, îi iubite confrate, bine-venit în „Academia Română“.

Dela școala comercială din Brașov.

Ordinea examenelor publice de maturitate și de clasă de încheiere, cari se vor ține cu elevii școlii comerciale superioare gr. or. române la finea anului școlar 1912—1913, e următoarea:

Examenul de maturitate se va ține în zilele de *Joi* în 13, *Vineri* în 14 și *Sâmbătă* în 15 *Iunie* v. a. c. în localul școlii. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Examenle de clasă se vor ține în sala clasei a doua în zilele următoare dela 7—12 ore a. m.:

Mercuri, în 19 Iunie v. Cl. I. comercială: 1. Religioasă, prof. Dr. St. Stinghe. 2. Română, prof. I. Pricu. 3. Principii comerciale, prof. I. Socaciu. 4. Maghiara, prof. Dr. I. Baciu. 5. Matematica, prof. V. Micula. 6. Germană, prof. Dr. I. Baciu.

Joi, în 20 Iunie v. Cl. II. comercială: 1. Religioasă, prof. Dr. St. Stinghe. 2. Română, prof. A. Barseanu. 3. Cunoștințe de drept, prof. I. Socaciu. 4. Aritmetica comercială, prof. I. C. Panțu. 5. Franceza, prof. I. Pricu. 6. Chimia și Merceologia, prof. A. Vlaicu. 7. Istoria, prof. A. Barseanu.

Vineri, în 21 Iunie v. Cl. I. comercială: 1. Fizica, prof. V. Micula. 2. Franceza, prof. I. Pricu. 3. Geografia, prof. A. Barseanu. 4. Istoria, prof. A. Barseanu. 5. Aritmetica comercială, prof. I. C. Panțu.

Sâmbătă, în 22 Iunie v. Cl. II. comercială: 1. Maghiara, prof. Dr. I. Baciu. 2. Matematica, prof. V. Micula. 3. Geografia, 4. Contabilitatea, prof. I. Pricu. 5. Economia națională, prof. I. Socaciu. 6. Germană, prof. Dr. I. Baciu.

Luni, în 17 *Iunie* v. a. c. la 7 ore dimineața va fi examenul verbal cu privațiunii clasei I. și II. comerciale.

Sâmbătă, în 29 *Iunie*, după serviciul divin, la care vor participa toți elevii și profesorii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1912—1913 în edificiul școlii.

La încheierea anului școlar în 29 *Iunie* v. fiecare elev va primi certificat școlar și un exemplar din anuarul școlii. Elevii absenți, precum și restanțierii de di-

dactru etc., nu vor primi nici certificatul, nici anuarul școlii.

La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, sunt invitați cu toată stîmă părinții, amicii și binevoitorii acestei școli.

Brașov (Brassó), în 31 Maiu 1913.
Direcțiunea.

Excursiunea școlii de fete din Sibiu la Viena.

— Raport special. —

De Sămbătă pînă Joi, Viena splendid insolată în aceste zile de vară, a fost și sub raport românesc mai luminoasă, mai veselă, mai animată decît de obicei, avînd ca oaspe școala noastră de fete din Sibiu, anume treizeci de eleve conduse de directorul și de profesorii lor, și cari au înundat cu spirit românesc cercurile unde s'au învîrtit în cursul acestor zile frumoase.

Această modestă călătorie de studiu a fost foarte înțelept pusă la cale. Copilele au profitat mult în cele câteva zile și au fost încântate de lucrurile ce li s'au arătat. În schimb, și ele au lăsat pretutindeni cea mai bună impresie, prin prezentarea lor bine îngrijită și distinsă, prin purtarea cuminte și ținuta aleasă ce au dovedit în toate împrejurările.

În Viena, dl protoprezbiter militar *Pavel Boldea* a făcut toate pregătirile necesare, a intervenit la autorități, și tot timpul a stat la dispoziția școlii, asigurînd astfel succesul excursiunii. Asemenea se cade a aminti zelul cu care a făcut dl *Aurel Medrea*, elev la conservator, pe conducătorul.

Sămbătă după amiază a sosit grupul în Viena, 30 eleve din clasele superioare și din cursurile speciale ale școlii, conduse de dl director *Dr. V. Bologa* cu doamna, și din corpul didactic de dsoarele *Dr. Nora Leményi*, dsoara *Manu*, *Ecaterina Piliș* și de profesorul *Cr. Precup*. Încă în aceeași zi s'a început vizitarea locurilor însemnate și pînă în sfârșit s'a exploatat cu măsură, fără exagerări oboseitoare, întreg timpul disponibil. Prin faptul acesta, și prin întîmplarea norocoasă că tocmai în aceleași zile s'au nimerit câteva spectacole extraordinare, cum a fost sosirea prințului rezent din Bavaria, festivalul de flori, serbările din expoziția Adriatică, tinerele excursioniste au văzut în Viena în câteva zile mai mult, decît între alte împrejurări în luni de-a rândul după-altă.

Ele au avut prilej a cunoaște punctele mai frumoase ale capitalei, străzile principale, Rîngul fermecător în podoaba sa de verdeață fragedă, pietele din centrul orașului (*Schwarzenberg*, piața dela primărie, cea dela biserica votivă), grădinile de aci de care e celebră Viena, *Volksgarten* cu monumentul grandios ridicat întru memoria poetului *Grillparzer*, un flu al orașului, și cu monumentul neuitatei împărătese și regine *Elisabeta* în colțisorul pitoresc ce-l impresoață; parcul primăriei cu monumentul nemuritorilor muziciani și maeștri ai valsulii *Strauss* și *Lanner*, ca să nu amintesc altele (bisericele cele mai renumite: sf. Stefan, sf. Carol, sf. Petru, biserica votivă), și alte edificii monumentale, de mare valoare arhitectonică (parlamentul primăriei, Universitatea, teatrele și muzeele imperiale, Burgul). Duminecă, ele au asistat la serviciul divin în capela română. Seara la o reprezentare la Operă, au fost fascinate de perfecția orchestrei, de prestațiunile artiștilor, de fastul scenei. Cum și dănselle toate fac și vor face muzică, impresia aceasta va fi din cele ce le vor fi stîns mai mult sensibilitatea lor de diletanți talentate.

Nu puteau fi neglijate beleartele, firește, în raport cu timpul și cu pregătirea tinereilor spectatoare. Galeria de tablouri a fost arătată așa cum este ea, tipică și cunoscută: ca una din cele mai bogate colecții de pictură italiană și olandeză, celebră prin 35 tablouri originale din cele mai frumoase de *Tizian*, 44 de *Rubens*, 15 de *Pictor Brueghel*, 27 de *Van Dyck*, 7 de *Rembrandt*. Din pictura modernă ele au admirat, deodată cu minunatul palat *Belvedere* în care residă arhiducele moștenitor *Francisc Ferdinand*, și cu frumoasa grădină franceză de aci, mai ales cele două tablouri originale de *Segantini*, de nespuse frumsețe, ce se păstrează aci. Colecțiile Burgului au fost și ele admirate.

O jumătate de zi a fost destinată grădinei dela *Schöbrunn*, alta veseliei din Prater, în ziua când a fost și festivalul de flori, foarte succes în acest an; s'a combinat cu plimbarea aceasta în Prater o vizită la expoziția Adriatică.

După ce s'au achitat foarte respectuos de datoriile ce se impun unui călător cult în acest oraș, ziua din urmă a fost menită pentru a cunoaște cel mai frumos loc din vecinătatea apropiată a metropolei.

Eu am insistat în direcțiunea aceasta și excursiunea de o zi la *Laxenburg* ar fi apăsât conștiința mea, dacă n'ar fi satisfăcut, așa cum părea la început. Totuș, de

ziua aceasta se vor lega unele dintre impresiile cele mai duitoase ale acestei excursiuni, pentru toți cari au participat la ea. Parcul acela fără păreche, vechiu și vast, va rămânea neuitat, și abea mai târziu va fi pe deplin admirat de cele ce au poposit la umbra lui la amiază. A fost de interes vizitarea castelului medieval, comoară de artă decorativă veche. Plimbarea în luntre pe lac a încheiat frumos ziua, și a satisfăcut, în sfârșit, toată lumea.

Momentul cel mai duios a fost însă acela, când în liniștea profundă a amiazii, în mijlocul parcului împărătesc, sub copacii seculari, tinerele Românețe gentile și-au adus cu drag aminte de țara lor, cîntînd foarte frumos, un cântec de „dor, după câmpul înverzît, după satul părăsit“, și gîndind la cei de acasă în Ungaria, în România, în Bucovina și de fratu de dincolo de Dunăre și Prut au intonat spontan imnul unirii...

Am petrecut încă împreună seara. Pe terasa restaurantului unde am luat această masă de adio, publicul străin a făcut bucurios loc societății noastre, considerată la început de toți a fi din Italia. A doua zi, oaspeții noștri au plecat, pe Dunăre, acasă.

Pentru noi cei din Viena, vizita aceasta a fost ca o serbătoare rară și aleasă.

C. Nedelcu.

NOUȚĂȚI.

Rusaliele. Duminecă, în ziua Pogorării Duhului Sfânt, a celebrat sfânta liturgie în catedrala din Sibiu *Excelența Sa, Inaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu*, asistat de *P. C. Sa*, Protosinghelul *Dr. Eusebiu R. Roșca*, director seminarial, de dnii: *Ioan Droc*, *Dr. Ioan Stroia*, *Lazar Triteanu*, *Dr. Vasile Bologa*, *Dr. V. Cioban* și de diaconii *Dr. Vasile Stan* și *A. Costea*. În cursul sfîntei liturgii *Excelența Sa* a sfîntit pe *Dr. Vasile Stan* întru presbiter și pe profesorul seminarial *Dr. Ioan Felea* întru diacon. A cîntat la liturgie corul mixt, condus de dl prof. *T. Popoviciu*.

Monarhul la Ischl. Majestatea Sa are să plece către sfârșitul acestei luni la Ischl, unde va rămânea pînă în 8 Septembrie. Împăratul *Wilhelm* va sosi în August la *Gmunden*, pentru a vizita familia ducelui de *Cumberland*, și cu acest prilej va merge și la *Ischl*.

Dela universitate. S'au terminat prelegerile la toate facultățile universității din *Budapesta*. Alaltăieri, s'a făcut încheierea festivă a anului școlar 1912/13. Ultimele promoțiuni ale acestui an școlar se vor ținea Sămbătă în 28 Iunie.

† Ioan Oncescu. Am pierdut un om bun și de valoare, un om, nu al vorbelor, ci al faptelor, pe *Ioan Oncescu*. Moartea sa, întîmplată Sămbătă sara, o aduce familia intristată la cunoștință publică prin următorul anunț funebrel: Cu inima frîntă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că iubitul nostru frate, *Ioan Oncescu*, notar penzionat, membru și prezident al direcțiunii institutului de credit și economii „*Sebeșana*“ din *Sebeșul săsesc*, membru fondator al „*Asociațiunii*“ și al „*Societății pentru fondul de teatru român*“, etc. și-a dat nobilul suflet Sămbătă la 6 ore sara, după scurte suferințe, în mâinile Creatorului, în etate de 73 de ani. Rămășițele pămîntești ale scumpului defunct s'au așezat în 16 Iunie a. e. la 3 ore d. a. în cripta familiară din cimitierul bisericii gr.-or. din *Sebeșul săsesc*. Odihnească în pace!

Hymen. Dsoara *Aurelia Popovici* și domnul *Pompei Popovici* își anunță celebrarea cununiei lor, care se va ținea în 22 Iunie st. n. a. c. la orele 5 p. m. în biserica gr.-or. rom. din *Lșnic*.

Câți soldați a pierdut Napoleon. Se împlinesc o sută de ani, de când Europa a început să scape de sub domnia lui *Napoleon*. Astfel nu va fi fără interes să amintim câți soldați de-ai marelui corsican au căzut pe câmpiile de luptă. Sub domnia sa aproape de zece ani (18 Mai 1804—3 April 1814) *Napoleon* a avut o armată cam de trei milioane de soldați. În 1814, la sfârșitul războaielor, au mai rămas în viață ceva peste 800.000 de oameni, parte în serviciu activ, parte ca prinși în război. Prin urmare domnia lui *Napoleon* a costat țara mai mult de două milioane de francezi.

Teatru românesc în Sibiu. Duminecă și Luni sara, a dat doamna și domnul *Z. Bărseanu*, artiști dela teatrul național din *București*, câte o reprezentațiune teatrală foarte succesă în sala Muzeului „*Asociațiunii*“. Cu toate că nu a fost avizat din vreme, publicul românesc sibian s'a prezentat în număr frumos la ambele reprezentațiuni și a aplaudat cu căldură pe iubiții artiști.

Ziar nou. Sub titlul *Gazeta Română* a apărut în *Budapesta*, Duminecă în 2/15 Iunie 1913, un ziar social economic, avînd proprietar și redactor responsabil pe dl *Dr. Liviu Lința*. Noul ziar apare în fiecare Duminecă și costă 8 coroane pe an.

Fară pălărie. Înainte cu câțiva ani se făcuse propunerea, ca în zilele călduroase de vară bărbații să umble în capul gol; deoarece este știut, că pleșuvia la bărbați e produsă mai ales de purtarea pălăriilor prea calde. În America s'a introdus de mult obiceiul; în timpul mai nou s'a alăturat și Germania la moda umblării fără pălărie. În *Dresda*, *Bonn* și alte orașe s'au întemeat reuniuni pentru a răspîndi moda amintită. Azi mâne vom vedea-o și prin orașele noastre.

Biserica spiritiștilor. Aproape de *Central Park West*, în cel mai poetic ținut din *New York*, spiritiștii ridică o biserică cu o cheltuială de peste cinci milioane de coroane. Comunitatea religioasă spiritistică din *New York* are 12 000 de credincioși, în frunte cu milionarul *Dr. Ricard Schleusner*, căruia spiritiștii îi zic „părinte“. Toate gîndurile de pînă acum au fost prezidate de părintele *Schleusner*, care a spus unor raportori, că noua biserică ce se clădește, va avea un fel de laborator ps.hologic, unde se va comunica cu spiritele morților. Păreții acestei odăi vor fi îmbrăcați cu postav negru, ear o mașină electrică va produce efecte de lumină colorată dintre cele mai minunate. Un aparat fotografic are să funcționeze la fixarea imaginii spiritelor....

Responsabili. Fiecare proprietar de căni — bărbat sau femeie — poate să fie făcut responsabil pentru nenorocirea produsă de cănele său, cum se vede din cazurile următoare: Un căne s'a aruncat asupra unui biciclist și l-a trîntit la pămînt. Biciclistul a primit o rană la cap, pentru care proprietarul cănelui a trebuit să dea 2397 coroane. Alt căne, bănuț de turbare, a mușcat mai multe persoane. Proprietarul cănelui a fost condamnat să plătească câte 270 coroane pentru tratamentul medical al celor mușcați.

Consumarea de rachiu. În anul acesta s'a consumat în *Rusia* o cantitate cu mult mai considerabilă de băuturi spirituoase, decît în anii precedenți. În primele trei luni ale anului 1913 rușii au băut 144 milioane litri de rachiu. Statul a încasat din 1 Ianuarie pînă în 1 Aprilie cam 450 milioane coroane pe această băutură națională. Alcoolul consumat ar putea să umple, după socoteala unui ziar rusesc, un lac adînc de 60 metri, cu o suprafață pătrată ale cărei laturi au o lungime de 200 de metri.

Ninge în Italia. Din *Roma* se vestește, că în unele ținuturi ale Italiei s'a răcorit vremea în mod cu totul neobișnuit. În *Cagliari*, pe insula *Sardinia*, a bănuț săp-tămăna trecută o vijelie mestecată cu zăpadă. A nins de altcum și pe la noi, dela *Toplița* pînă la *Borsec*, și pe munții *Făgărașului*, cari sunt acoperiți cu zăpadă groasă.

La fondul expoziției jubilar al Reuniunii meseriașilor sibieni, au mai dăruit: *Vasile Popovici*, mehanic, *Dr. Alexandru Dragomir*, avocat (Iia), *Dr. Silviu Dragomir*, profes. de teologie, dsoara *Roma Șulțu*, funcționar de poștă, *Liviu Crețu*, stud. comerț., dsoara *Mărioara Crețu*, d-na *Letiția Dr. Chirilovici N. Lesnican* (Iia), câte 20 bani; *Octavian Fulea* șef contab. la „*Lumina*“ și d-na *Reghina Dragomir*, vîd. de notar (*Gurasada*), câte 40 bani; *Toma Bobangă*, învățător (*Porcești*), 25 bani; *Dr. Ștefan Chirilovici*, avocat (Iia) 1 cor. și *Vic. Tordășianu*, prezident, 10 bani.

Academia franceză a votat premiul său cel mare pentru literatură (10 000 franci) destinat a recompensa un roman sau ori ce operă de imaginație în proză, de inspirație înaltă, dintre publicațiile celor doi ani precedenți, scriitorului *Romain Rolland*, autorul romanului „*Jean Christophe*“, o lucrare ciclică, terminată anul trecut, cu volumul al zecelea. *Romain Rolland* este dintre scriitorii cei mai considerabili ai Franței. Născut în 1868, a studiat la *Paris* litere, filozofie și estetică, mai ales estetica muzicii. S'a încercat cu piese de teatru filozofice și istorice (*Lupii*, *Triumphul intelctului*, *Danton* etc.), în 1903 publică, ca profesor de estetică muzicală la *Sorbona*, o monografie despre *Beethoven*, în 1904 o lucrare dramatică (*Montespan*), în 1905 iq-

cepe romanul „*Jean Christophe*“ distins acum după terminare, de *Academia franceză* cu premiul cel mare, menit nu de a încuraja pe începători, ci de a consacra pe un artist de valoare sigură. Membrii comisiei cari l-au recomandat unanim spre premiare, au fost: contele de *Haussonville*, *Pierre Loti*, *E. Lavis*, *Jules Claretie*, *Paul Bourget*, *Paul Hervieu*, *R. Bazin*, *M. Barré*, *M. Prévest*. (C. N.)

Din școala de fete. Profesoara: „Cine dintre voi știe să-mi spue: care este cel mai mare cuceritor al lumii?“ — Mărioara: „*Don Juan*“.

Impotriva cinematografului. Proprietarii cinematografulor din *Paris* au primit dela poliție un ordin, care oprește reprezentarea pieselor criminale. Se oprește totodată și scenele de execuțiune ale celor osândiți la moarte.

Bani falși. Facem atent publicul, că în orașul nostru circulează monete falșe de 1 coroană. Falșificatele sunt cevași mai mici și mai lucitoare decît cele veritabile. Afară de aceste, le lipsește inscripția marginală.

Obiceiuri parlamentare italiene. Parlamentul italian de câțiva ani nu mai este teatrul scenelor lărmuitoare, cum era înainte vreme. Starea idilică actuală nu se prea poate explica. Unii cred, că bufetul gratuit al camerei ar fi imblanzit cu totul pe reprezentanții poporului italian. Zahăr, cafea, ape minerale și alte răcoritoare se servesc oratorilor. Zilnic se consumă cam 50 de litri de cafea, ape minerale în preț cam de 10 mii lire pe an, — licheruri însă într-o cantitate cu totul nelsemnată.

Teatru român în Sibiu.

„Reuniunea meseriașilor români din Sibiu“ va da Duminecă, la 9/22 Iunie 1913

O reprezentație teatrală

în favorul darurilor de Crăciun pentru săracii noștri, în teatrul orașenesc din loc, cu următorul program:

I.
Ovidiu Șicană
farsă în 3 tablouri, localizată de *I. A. Barsarabescu*.

Persoanele:

Ovidiu Șicană, avocat	Dl D. Axente
Uța, soția sa	D-na A. Axente
Niță Pavelescu, negustor	Dl A. Stefan
Lache, băiat în prăvălie	„ I. Vasiu
Ion, cioban	„ I. Marcoviciu
Laura Fileanu, soția prefectului	D-na M. Duca
Judecătorul	Dl A. Meșiu
Grefierul	„ H. I. Dopp
Un apod	„ I. Pleșa
Un țaran	„ V. Petrașcu
Un domn bătrîn	„ G. Secașiu
Un servitor	N. Breznea
Un băiat	P. Drăgoiu

Public spectator la judecătorie.

II.
O șezătoare la țară
piesă populară cu cântări, jocuri și doine din fluer, într'un act de *I. C. Luncan* și *G. D. Mugur*.

Persoanele:

Badea Ion	Dl D. Axente
Moș Buturugă	„ I. Jinga
Miu-Ciobanul	„ I. Marcoviciu
Brad-Vănătorul	„ H. I. Dopp
Ionigor	P. Drăgoiu
Bunica	D-ra C. Hurdu
Mama	D-na M. Duca
Copila	D-ra M. Joandrea
Mărioara	„ El. Imbăruș
Ileana	„ P. Popovici
Porumbița	„ M. Chidu
Luna	„*.
Floarea	„ E. Imbăruș
Chiralina	„ E. Chirea
Vrăbiuța	„*.
Zăna	D-na A. Axente

Țărani și țărance.

Începutul la 8 ore seara precis.

Prețul locurilor:

Loge parterre 3 persoane	K 4-50
Loge parterre, 4 persoane	„ 6—
Loge parterre, 5 persoane	„ 7-50
Loge rangul I, 4 persoane	„ 8—
Loge rangul I, 3 persoane	„ 6—
Loge pentru onorațiori	„ 12—
Loge rangul II, 3 persoane	„ 4—
Loge rangul II, 4 persoane	„ 5—
Loge rangul II, 5 persoane	„ 6 20
Un loc în balcon rîndul I	„ 2—
Loc în balcon r. II. și III.	„ 1-50
Loc în balcon r. IV. și V.	„ 1—
Cercele, 4 r. dela început	„ 2—
Stal, dela rîndul a 5-lea	„ 1-50
Parterre numerizat	„ 1—
Loc de stat, în parterre	„ —80
Loc de stat, în parterre militari și studenți	„ —60
Galerie numerizat, r. I.	„ —80
Galerie numerizat, r. II. pînă la cel din urmă	„ —60
Galerie, loc de stat	„ —40

Bilete de intrare se pot procura dela *Librăria arhidiecezană*, începînd de *Marti 4/17 Iunie*, iar în ziua reprezentației dela 6—8 oare seara la *cassa teatrului orașenesc*. Intre acte cîntă muzica orașenească diferite arii naționale.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de conducătoare la azilul comunal din Resinár (Rășinari), prin aceasta se descrie concurs care expiră la 15 Iulie n. 1913.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 600 cor.
2. Pentru o bonă 240 cor.
3. Relut de cuartir 80 cor. eventual cuartir în natură.
4. Două cuincuenalii de câte 100 cor., după 5 respective după 10 ani de serviciu aici în comună.

Rugărilor sunt a se înainta subsemnatului comitet de supraveghere până la 15 Iulie n. c. următoarele documente: 1. Diploma 2. atestat de botez 3. Atestat de serviciu 4. Atestat de moralitate.

Resinár, (Rășinari) la 15 Iunie 1913.

Comitetul de supraveghere,
(130) 1-2 al azilului, Resinár-Szeben m.

Szeben vármegye alispánjától.

Szám: 5765/1913. (129) 1-1

Arlejtési hirdetés.

A szeben vármegyei székház hivatalos hetységeinek fűéséhez 1913/14 évre szükséges kétöszáznyolcvan (280) m³ nem usztatott, kemény, száraz tűzifa szállításának biztosítása céljából, 1913 évi július hó 10 én csütörtökön d. e. 11 órakor irásbeli ajánlattal egybekötött versenytárgyalás fog tartatni.

Közlelbbi adatok szzebenvármegye hivatalos lapjának 23 számában közzétett hirdetményben foglaltatnak.

Nagyszeben, 1913 évi Iulius hó 1-nappján.

Alispán helyett:

Stroia s. k.
vármegyei főjegyző.

Nr. 73/1913. (127) 1-2

Anunț de licitațiune.

Pe baza preliminarului de spese aprobate de Prea V. C. sub Nr. 4671 Școl. din 1912 prin aceasta publicăm licitațiune minuendă pentru adaptarea școalei gr. or. române din Boian (Alsóbajon) tractul Tárna.

Licitațiunea se va ține la 9/22 Iunie 1913 la 11 oare în școala gr. or. din loc.

Comuna bisericescă va da cărămida, năsipul, petrișul precum și cărăușile dela gara Mediaș sau Cetatea de baltă până la locul destinat.

Prețul strigării este de 11,800 coroane, ear licitanții au să depeie înainte de licitare un vadiu de 10%.

Condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial are drept de a alege pe acela dintre minus oferenți, pe care îl va afla mai apt.

Boian, la 26 Maiu 1913.

Ioșif Crișian
preș. com. paroh.

Pompiliu Popa
notar.

Nr. 279/1913. (128) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători dela comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșa se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Orești**, salar fundamental 1000 coroane, solvibil: 300 coroane dela comuna bisericescă și 700 coroane ajut. de stat relut de grădiniță 20 coroane și cvartir corespunzător în natură. In caz de a forma cor bisericesc, viitorul învățător va primi remunerațiunea ce i-o va statori comitetul ulterior.

2. **Runc**, salar fundamental 1000 coroane, solvibil: 600 coroane dela comuna bisericescă și 400 coroane ajut. de stat, relut de grădiniță 20 coroane și locuință liberă corăspunzătoare în edificiul școalei.

Cvencenalele în ambele comune se acoper din ajut. de stat. Ajutul de stat și cvencenalele sunt asigurate beneficiind de ele și învățătorii de până aci. După intrarea în valoare și resp. punerea în aplicare a art. de lege XVI din 1913, salarizarea învățătorilor se va îndeplini prescrișelor aceluia.

Relutul de grădiniță se solvește în una sumă, iar salarul, atât partea dela comună, cât și cea din ajut. de stat, în rate lunare anticipate. observându-se că ajutul de stat devine licvid numai după ce dl ministru pe baza documentelor alesului îl pune în curgere.

Lângă alte datorințe impuse prin lege și regulamentele în vigoare, aleșilor și resp. instituțiilor învățători la aceste posturi li-se impune ca datorință: a conduce elevii la serviciile divine din biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Concusele zestrare cu documentele recerute să se aștearnă subscrisului oficiu protopopesc în termenul deschis. Până înainte de alegere cu 8 zile concurenții se pot prezenta în comuna pentru care au petiționat, spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia, (Aranyosbánya) 30 Maiu, 1913.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Lupșei în conștelegere cu comitetele parohielor concernente:

Vasile Gan
protopresbiter

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Monografia școalei gr.-orient. române din Tilișca

de

Ioan Bratu,

director școlar.

Prețul 1 cor. + porto 10 fil.

De vânzare.

La administrația acestei foi sunt depuse spre vânzare trei colecții ale „Luceafărului“, nelegate, de pe anii 1910, 1911 și 1912, ediție simplă, cu prețul de 35 coroane. La cerere să vinde și de pe câte un an, numai cu 12 coroane.

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe

rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra lintitelor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumuseții și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic intrate necondiționat se confirmă, a 80 de bani bucată se află în farmacia, drogherii și parfumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera“ pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame, în tuburi a 70 fil. se află pretutindeni. (48) 16-40

Aviz.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agărbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mări, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renouri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. In timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu,
pictor bisericesc.

(46) 77-

(Agărbiciu—Sz.-Egerbegy.)

La Librăria arhidiecezană, Sibiu, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Cărți mai nou apărute.

W. Herchenbach, Martirul Sebastian, Trad. de Arhierul A. Petrescu Botoșeneanu	1 30	Iorga N., Să părăsim ortodoxia? — 60	
Otto v. Selahing, Chipul mamei Antonescu G., Studii asupra educației morale și estetice	1 20	„ nesc „ Portul popular românesc	—75
Nădejde I. H., Educația în Anglia Popescu Sp., Contribuții la munca pentru ridicarea poporului	3 —	Iorga N., România, vecinii săi și chestia Orientului	1 25
Barțiu Gh., Studii și Articole cu prefață de Dr. I. Lupăș	— 50	Pr. I. Popescu Malaiești, Ia și ceteste	—60
Iorga N., Serisori de Boeri	1 50	Matei I. Din carnetul unui dascăl Oprean G. D., Invățătoria română din Sălăgiu	1 50
Mănăstirea Hurezului	—75	Pr. S. Părvulescu, Biserica noastră națională în raport cu celelalte confesiuni	—50
Pațiuța R., Munții noștri, Țara Topilor, Despre trecutul Munților apuseni ai Transilvaniei	1 60	Rosetti R., Prin Pravoslavnică Rusie	2 —
Drăcinschi N., Poezii	2 50	Enescu I., Cooperativele Sătești	1 50
Azărbișanu, Schițe și Povestiri Brătescu Voinești, Intunec și Lumină (Novele)	2 —	Novicov I., Emanciparea femeii Elefterescu, Cartea neamului pe anul 1913	2 —
Chirășescu M. I., Grănicerul (N.) Bernier M., Povestea unei feteițe, Localizată de Mușlea C.	2 —	Almanachul Societății Scriitorilor Români	1 25
Mehedinți, Cătră noua generație Natalia Negru, Mărturisiri (Nov.) Rebreanu I., Frământări (Nov.) Sadoveanu, Bordeeni (Novele)	—30	Pătrăscanu D., Schițe și amintiri (Novele)	2 —
Sandu Aldea, Pe Mărgineanca (Novele)	1 50	„ Timotheiu Mucenicul (Novele)	2 —
Bacura Dumbravă, Pandurul (roman)	2 —	Scriban I. Arhim., Invățăminte filozofice morale din Naufragiul Titanicului	—60
Michaelis K., Vârsta Periculoasă, trad. de Horia Carp	3 —	Elefterescu, Necesitatea religioasei pentru omenire	—50
Bănescu N., Gheorghe Barțiu	1 50	Micu Dr. A., Starea învățământului în comitatul Hunedoarei	—50
„ Correspondența Familiei Hurmuzachi cu Gh. Barțiu	—60	A. Vlahuță, Din Trecutul nostru, ed. II	3 50
Lagerlöf S., Legendele lui Isus Cristos	1 —	Guy de Maupassant, O viață, trad. de Gârleanu, ed. II, (Roman)	2 50
		Dr. E. Sterian, Cum putem mări cantitatea de viață	1 50

La comande să se alătore 20—30 fil. pentru porto poștal.

Se află în depozit la Librăria arhidiecezană în Sibiu.

Subscrisa berărie a „Fraților Hager“ cu toată stima aduce la cunoștința P. T. publicului, că fabricatul său propriu de bere deschisă și întunecată sub numele de:

„Hagerbräu“

afară de restaurantul Stadtpark a domnului Michail Hager și de restaurantul berăriei aflător în Dreieichenstrasse Nr. 5, încă în multe altele restaurante din Sibiu (Nagyszeben) se poate căpăta spre consumație.

Cu profundă stimă

Berăria: Frații Hager.

Comande pentru provincie se primesc cu mulțumită în Berăria (Dreieichenstrasse Nr. 5).

Telephon Nr. 243.

Subscrisul cu toată stima aduce la cunoștința P. T. publicului, că din 1 Maiu începând în restaurantul său „Stadtpark“ pe lângă berea „Pilsner-Urquell“ încă și „Hagerbräu“ deschisă și întunecată din berăria fraților Hager este pusă în circulație.

Cu profundă stimă

Michail Hager, restaurateur.

